

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU I NAUK SPOŁECZNYCH
KATEDRA NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH
ZAKŁAD PEDAGOGIKI

PROGRAM PRAKTYK

**W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA DO WYKONYWANIA
ZAWODU NAUCZYCIELA**

WYCHOWANIE PRZDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ

Podstawa prawna: *Program Praktyk* został opracowany na podstawie zapisów zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*, w oparciu o *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 roku w sprawie wzorcowych efektów kształcenia*, *Ustawę z dnia 7 września 1991r. o Systemie Oświaty z późn. zm. oraz Uchwałę 123/2012 Senatu PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w sprawie efektów kształcenia na kierunku Pedagogika*.

Niniejszy *Program Praktyk* wraz *Regulaminem Praktyk* określa cele i opis efektów praktyk prowadzonych na studiach pierwszego stopnia, kierunek: *Pedagogika*, specjalność: *Wychowanie przedszkolne z edukacją wczesnoszkolną*. Zawiera także opis form, organizacji i warunków zaliczenia praktyk oraz określa obowiązki organizatorów i uczestników praktyk.

Ilekcioć w w/w dokumentach jest mowa o: (1) PSW, oznacza to Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, (2) Opiekunie Praktyk - termin ten odnosi się do nauczyciela akademickiego sprawującego nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad Praktykami, (3) Opiekuna Praktyk z ramienia przedszkola/szkoły podstawowej (klasy I-III) – oznacza nauczyciela – Opiekuna Praktykanta w danym typie szkoły sprawującego nadzór nad wykonywaniem przez Studentów zadań wynikających z *Programu i Regulaminu Praktyk*.

Program Praktyk został podzielony na czternaście części: Ogólne założenia i cele Praktyk, Cele i efekty kształcenia w zakresie modułów, Metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceny, Sylwetka praktykanta: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, Charakterystyka Praktyk, Opis poszczególnych etapów Praktyki, Organizacja Praktyk, Zaliczenie Praktyk, Zaliczenie Praktyk na podstawie wykonywanej pracy, Zaliczenie Praktyk odbytych za granicą, Termin złożenia dokumentacji, Hospitacje Praktyk, Skala ocen, Uwagi końcowe, Załączniki.

I. OGÓLNE ZAŁOŻENIA I CELE PRAKTYK

Praktyki stanowią integralną część procesu kształcenia Studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na specjalności: *Wychowanie przedszkolne z edukacją wczesnoszkolną*. Podczas ich trwania Studenci poprzez łączenie teorii z praktyką, nabywają, rozwijają, uzupełniają i doskonalą wiedzę oraz umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach (wychowanie przedszkolne) i szkołach podstawowych (edukacja wczesnoszkolna).

Ogólne cele praktyk obejmują:

1. Poznanie specyfiki, zasad organizacji pracy i funkcjonowania placówek przedszkolnych i szkół podstawowych do pracy w których przygotowani są Studenci (przedszkole i/lub szkoła podstawowa).
2. Nabycie umiejętności obserwacji zajęć/lekcji a także ich planowania, prowadzenia i dokumentowania.

3. Nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i własnej oraz jej efektów.
4. Nabycie umiejętności analizy pracy dziecka/ucznia, w tym rozpoznawania i zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb indywidualnych i zainteresowań uczniowskich oraz potrzeb dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Poznanie problemów wychowawczych i edukacyjnych występujących w danej placówce.
6. Kształtowanie postaw otwartości na nowe doświadczenia, rzetelności i sumienności w podejściu do uczniów (wychowanków) i wykonywaniu własnej pracy oraz gotowości do współpracy z innymi uczestnikami procesów dydaktyczno-wychowawczych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na kierunku Pedagogika, Praktyka realizowana jest w ramach dwóch modułów kształcenia: *Moduł 1: Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym* (30 godzin – I rok studiów); *Moduł 2: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym* (120 godzin) – realizowany na II i III roku studiów.

II. CELE I EFEKTY KSZTAŁCENIA W ZAKRESIE MODUŁÓW

Moduł 2: Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym – I rok studiów (30 godzin) – 2 pkt ECTS

Cel główny

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z dzieckiem w wieku przedszkolnym i uczniami a także zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Cele szczegółowe

1. Zapoznanie się ze specyfiką przedszkola lub szkoły w której praktyka jest odbywana w szczególności: poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych; sposobu funkcjonowania; organizacji pracy, pracowników i uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.
2. Obserwowanie zwłaszcza: aktywności dzieci i uczniów; interakcji dorosły (nauczyciel-wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach

wychowawczych; czynności podejmowanych przez Opiekuna Praktyk z ramienia placówki (podczas lekcji/zajęć); dynamiki grup; zachowań i postaw dzieci.

3. Współdziałanie z Opiekunem Praktyk z ramienia określonej instytucji w sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą, podejmowaniu działań wychowawczych, prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych, podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy.
5. Analizowanie i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Efekty kształcenia

Po pierwszym roku studiów student:

1. posiada wiedzę w zakresie struktury organizacyjnej oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych czy pomocowych w których odbywana była praktyka (K_W14);
2. potrafi dokonać obserwacji różnych zajęć, lekcji oraz innych działań podejmowanych w miejscu odbywania praktyk (K_U01);
3. posiada umiejętność planowania, prowadzenia i dokumentowania czynności wykonywanych w miejscu odbywania praktyk (K_U10);
4. potrafi współdziałać z Opiekunem Praktyk, dokonywać analiz własnych działań pedagogicznych oraz ich efektów i wskazywać obszary wymagające modyfikacji (K_U14);
5. ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym (K_K03);

Moduł 3: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym (120 godzin) – II rok studiów (60 godzin) i III rok studiów (60 godzin) – 7 pkt ECTS

Cel główny

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela oraz konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Cele szczegółowe

1. Zapoznanie się z podstawowymi teoriami dotyczącymi wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów.
2. Obserwowanie czynności podejmowanych przez Opiekuna Praktyk z ramienia instytucji w toku prowadzonych przez niego lekcji/zajęć.
3. Współdziałanie z Opiekunem Praktyk w zakresie: planowania, prowadzenia i ewaluacji lekcji/zajęć; podejmowania działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; organizowania przestrzeni pracy; podejmowania działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Pełnienie roli nauczyciela.
5. Analizowanie i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Efekty kształcenia

Student po II rok studiów:

1. zna podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów (K_W09);
2. potrafi dokonać obserwacji, diagnozy i prognozy różnych sytuacji dydaktyczno-wychowawczych oraz analizy działań nauczyciela posługując się podstawowymi ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki, psychologii, dydaktyki i metodyki szczegółowej (K_U03);
3. posiada umiejętności prowadzenia różnych zajęć, lekcji oraz innych form aktywności uczniów a także wszelkich działań dydaktycznych podejmowanych przez nauczyciela-wychowawcę (Opiekuna Praktyk)(K_U10);
4. potrafi poszerzać wiedzę i zdobywać nowe umiejętności z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pracy (K_U04);
5. posiada umiejętność analizowania i dokumentowania – odznaczając się przy tym aktywnością i wytrwałością w realizacji wyznaczonych zadań (K_K03).

Na koniec III rok student:

1. posiada wiedzę i umiejętności dotyczące planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć, w tym umiejętność oceny przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych (K_W16; K_U09).
2. ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych (K_U07);

3. posiada umiejętności analizy pracy ucznia a także rozpoznawania/zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb i zainteresowań uczniowskich, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniów szczególnie uzdolnionych (K_U10).
4. w sposób profesjonalny i refleksyjny względem kwestii etycznych potrafi dokonywać analizy własnych działań dydaktycznych oraz ich efektów i wskazywać obszary wymagające modyfikacji (K_U14; K_K04).
5. posiada wiedzę, obejmującą teorię, terminologię i metodykę w zakresie wybranej i realizowanej podczas studiów specjalności (K_W21).

III. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I KRYTERIA OCENY

1. Na poziomie Opiekuna Praktyk z ramienia określonej instytucji
 - a) **Karta osiągniętych efektów kształcenia** (załącznik nr 3, 4, 5);
 - b) **Dziennik Praktyk**;
 - c) **Opinia Opiekuna Praktyk** (w Dzienniku Praktyk).
2. Na poziomie Opiekuna Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW
 - a) **Dziennik Praktyk**;
 - b) **Raport z Praktyk**, w tym:
 - I rok studiów – **Raport z działalności pedagogicznej**, który powinien zawierać następujące części:
 - **Charakterystykę placówki** – dotyczącą sposobu jej funkcjonowania, organizacji pracy, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
 - **Arkusze obserwacji zajęć/lekcji** – załącz. nr 2;
 - **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji**;
 - **Projekt (konspekt zajęć) własnej działalności dydaktyczno-wychowawczej** – zawierający: temat, cel główny i cele szczegółowe, przewidziany zakres wiedzy, charakterystykę proponowanych metod, form i środków dydaktyczno-wychowawczych, sposobów ich realizacji oraz kontroli osiągnięć uczniów;
 - **Analiza własnych działań dydaktyczno-wychowawczych**
 - obejmująca analizę przebiegu zaprojektowanego procesu

dydaktyczno-wychowawczego, jego efektów oraz zawierająca wskazania dotyczące obszarów wymagających modyfikacji.

- **Uwagi ogólne o odbytej Praktyce** – zawierające podsumowanie na temat sensu wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku lokalnym.

- II rok studiów – **Raport z działalności dydaktycznej**, które obejmują następujące części:

- **Charakterystykę placówki** – ze szczególnym uwzględnieniem realizowanych zadań;

- **Arkusze obserwacji** (z 3 jednostek lekcyjnych /zajęć na II roku i 2 na III roku studiów) – załącznik nr 2;

- **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji**;

- **Trzy scenariusze lub konspekty samodzielnie przygotowanych i przeprowadzonych zajęć/lekcji**, które powinny zawierać: temat, cel główny, cele szczegółowe, przewidziany zakres wiedzy, charakterystykę proponowanych metod, form i środków dydaktycznych, sposobów ich realizacji, kontroli osiągnięć uczniów oraz **własną refleksję dotyczącą przebiegu (każdej z) przeprowadzonych lekcji/zajęć**.

- **Analizę pracy nauczyciela, ucznia, dziecka oraz pracy własnej i jej efektów**.

- III rok studiów – **Raport z działalności dydaktycznej** zawierający:

- **Arkusze obserwacji** (z 3 jednostek lekcyjnych /zajęć na II roku i 2 na III roku studiów) – załącznik nr 2;

- **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji**;

- **Dwa scenariusze lub konspekty samodzielnie przygotowanych i przeprowadzonych zajęć/lekcji**, dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pracy, który powinny zawierać: temat, cel główny, cele szczegółowe, przewidziany zakres wiedzy, charakterystykę proponowanych metod, form i środków dydaktycznych, sposobów ich realizacji oraz kontroli osiągnięć uczniów;

- **Własną refleksję** dotyczącą przebiegu (każdej z) przeprowadzonych lekcji/zajęć, zawierająca ocenę skuteczności dobranych metod, technik i form pracy, ich efektów oraz obszarów wymagających modyfikacji.

IV. SYLWETKA PRAKTYKANTA: WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent posiada:

1. Wiedzę na temat:

- a) struktury, funkcjonowania, specyfiki, funkcjonowania oraz zasad organizacji pracy placówek w których odbywały się praktyki zarówno w zakresie zadań opiekuńczo-wychowawczym jak i dydaktycznych;
- b) różnego rodzaju problemów dydaktyczno-wychowawczych;
- c) specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- d) metodyki typowych zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranych obszarach działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych i/lub w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych).

2. Umiejętności w zakresie:

- a) obserwowania, planowania, prowadzenia i dokumentowania różnych zajęć/lekcji oraz innych form aktywności uczniów a także wszelkich działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych, podejmowanych przez nauczyciela-wychowawcę, umiejętności ich analizowania, dokumentowania oraz oceny pod względem przydatności stosowanych metod, procedur i dobrych praktyk;
- b) obserwacji, różnych sytuacji pedagogicznych i wykorzystywania wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej do analizowania i interpretowania tych sytuacji, a także diagnozowania i prognozowania nowych zdarzeń pedagogicznych;
- c) oceny przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych oraz samodzielnego zdobywania wiedzy – korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych);
- d) analizy i rozpoznawania/zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb i zainteresowań uczniowskich oraz diagnozy – pozwalających na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (potrafi pracować z tymi uczniami, indywidualizować zadania oraz dostosowywać metody i treści do ich potrzeb i możliwości);

- e) analizy własnych działań dydaktyczno-wychowawczych oraz ich efektów, a także wskazywania obszarów wymagających modyfikacji;
- f) analizy różnych rodzajów problemów dydaktycznych i wychowawczych występujących w danej placówce;
- g) samodzielnego dostosowywania sposobów i treści nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.

3. Kompetencje społeczne, które wykazuje poprzez:

- a) przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym, odznaczając się przy tym aktywnością i wytrwałością w realizacji wyznaczonych zadań.
- b) umiejętność profesjonalnej i refleksyjnej względem kwestii etycznych analizy własnych działań dydaktycznych i ich efektów oraz wskazywania obszarów wymagających modyfikacji.

V. CHARAKTERYSTYKA PRAKTYK

Praktyki stanowią integralną całość zaprojektowaną tak, aby wiedza teoretyczna stanowiła podstawę do nabywania praktycznych umiejętności potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela. Studenci odbywają praktyki **w formie indywidualnej w przedszkolach i szkołach podstawowych (klasy I - III) w wymiarze 150 godzin.**

Praktyka odbywa się w oparciu o plan pracy i tygodniowy rozkład zajęć danej placówki oraz szczegółowy harmonogram zajęć opracowany przez Opiekuna Praktyk z ramienia instytucji. **Na pierwszym roku studiów Praktyka psychologiczno-pedagogiczna trwa 30 godzin, zaś Praktyka dydaktyczna na II i III roku studiów po 60 godzin.**

VI. OPIS POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW PRAKTYKI

1. **Praktyki psychologiczno-pedagogiczne** mają charakter obserwacyjno-hospitacyjny i **trwają 30 godzin zajęć/lekcji realizowanych w trakcie II semestru - I roku studiów.** Podczas praktyk Student zobowiązany jest do:
 - zapoznania się z zasadami organizacji i dokumentacją placówki;
 - hospitacji zajęć/lekcji;
 - wspólnych działań opiekuńczo-wychowawczych z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki;
 - dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

2. **Praktyki dydaktyczne** – rok studiów – ukierunkowane są szczególnie na kształtowanie kompetencji niezbędnych do pracy w zawodzie nauczyciela, zaś ich realizacja **odbywa się w trakcie IV semestru studiów – 60 godzin** obejmując:

- zapoznanie się z zadaniami realizowanymi w placówce;
- działania obserwacyjno-hospitacyjne;
- współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej, wykonywanie innych działań zleconych przez Opiekuna Praktyk;
- prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;
- dokonanie analizy doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

3. **Praktyki dydaktyczne** – III rok studiów – w dalszym ciągu ukierunkowane są na kształtowanie kompetencji niezbędnych do pracy w zawodzie nauczyciela, zaś ich realizacja **odbywa się w trakcie VI semestru studiów – 60 godzin** obejmując:

- działania obserwacyjno-hospitacyjne;
- współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej, wykonywanie innych działań zleconych przez Opiekuna Praktyk;
- prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;
- dokonanie analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

W ciągu Praktyk w całym cyklu kształcenia Student zobowiązany jest do:

- zapoznania się z zadaniami, zasadami organizacji i dokumentacją pracy w placówce;
- działań obserwacyjno-hospitacyjnych;
- współdziałania z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki;
- samodzielnego prowadzenia zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;
- dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

VII. ORGANIZACJA PRAKTYK

Miejscem odbywania Praktyk są przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego lub szkoły podstawowe (klasy I-III).

Czynności administracyjne związane z administracją Praktyk prowadzi Sekcja Praktyk Studenckich i Biura Karier PSW.

Student ma obowiązek prowadzić Dziennik Praktyk, w którym wpisuje wszystkie odbyte zajęcia, realizowane zadania, udział we wszelkich podejmowanych działaniach, potwierdzone przez Opiekuna Praktyk z ramienia danej placówki. Każda strona Dzienniczka Praktyk musi być opatrzona pieczętą szkoły w której realizowano praktykę.

VIII. ZALICZENIE PRAKTYK

Praktyki uznane są za zaliczone, jeśli Student w całym cyklu kształcenia uzyska zaliczenia z poszczególnych ich elementów, którymi są:

- Karta osiągniętych efektów kształcenia (I, II i III rok studiów) – *załącznik nr 3, 4, 5*;
- prawidłowo wypełniony Dziennik Praktyk (I, II i III rok studiów);
- *Raport z działalności pedagogicznej* (I rok studiów);
- *Raport z działalności dydaktycznej* (zarówno II i III rok studiów);
- pozytywna opinia Opiekunów Praktyk z ramienia instytucji w której odbywały się Praktyki, umieszczone na końcu Dziennika Praktyk.

Po zaliczeniu wszystkich trzech etapów Praktyk w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, Student otrzymuje zaliczenie końcowe z oceną, wystawione przez Opiekuna Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.

IX. ZALICZENIE PRAKTYK NA PODSTAWIE WYKONYWANEJ PRACY

Student może ubiegać się o zaliczenie części lub całości Praktyk Dydaktycznych, jeśli przedłoży:

- **Zaświadczenie o zatrudnieniu** w placówce oświatowej w charakterze nauczyciela/nauczyciela-wychowawcy w okresie pozwalającym na prowadzenie lekcji/zajęć i uczestniczenie w życiu przedszkola/szkoły przez 150 godzin;
- *Raport z działalności pedagogicznej*;
- *Raport z działalności dydaktycznej*.

X. ZALICZENIE PRAKTYK ODBYTYCH ZA GRANICĄ

Nie ma możliwości zaliczenia całości Praktyk Dydaktycznych wyłącznie na podstawie dokumentacji praktyk odbytych za granicą.

Student może ubiegać się o zaliczenie części Praktyk Dydaktycznych odpowiadającej **połowie godzin przewidzianych w danym roku studiów na: obserwację lekcji/zajęć, wspólnych działań z opiekunem praktyk, samodzielne prowadzonych zajęć/lekcji oraz konsultacji, analiz i ocen doświadczanych sytuacji pedagogicznych. Pozostałą część godzin** należy przeprowadzić w wybranej polskiej szkole pod opieką Opiekuna Praktyk z ramienia danej instytucji.

Praktykę zagraniczną Student organizuje we własnym zakresie i ponosi wszelkie koszty z nią związane. Dokumenty kierujące na praktykę za granicą wydawane są w języku polskim. Dokumenty poświadczające odbycie praktyki za granicą Student składa wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.

Wszystkie zajęcia odbyte w kraju i za granicą należy udokumentować i przedłożyć Opiekunowi Praktyk w PSW, zgodnie z wymaganiami wyszczególnionymi w *Programie Praktyk*.

XI. TERMIN ZŁOŻENIA DOKUMENTACJI

Dokumentację potwierdzającą odbycie praktyk w przedszkolu i/lub w szkole podstawowej Student zobowiązany jest złożyć w terminie wyznaczonym przez Opiekuna Praktyk w PSW.

Student zobowiązany jest do przygotowania i złożenia Opiekunowi Praktyk z Zakładu Pedagogiki w PSW dokumentacji niezbędnej do zaliczenia całości Praktyk w wyznaczonym przez niego terminie, przed upływem VI semestru studiów. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu za zgodą Opiekuna Praktyk.

XII. HOSPITACJE PRAKTYK

Opiekun Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW nawiązuje współpracę i pozostaje w stałym kontakcie z placówkami, w której odbywają się praktyki i może wizytować wybrane zajęcia. Rozpoczynając praktykę Student ma obowiązek złożyć Opiekunowi Praktyk z Zakładu Pedagogiki w PSW plan swoich zajęć i powiadamiać go o ewentualnych zmianach.

XIII. SKALA OCEN

Skala ocen jest zgodna ze skalą obowiązującą w systemie oceniania przedmiotowego w PSW: 2,0 - brak zaliczenia, ocena niedostateczna; 3,0 - ocena dostateczna; 3,5 - ocena dostateczna plus; 4,0 - ocena dobra; 4,5 - ocena dobra plus; 5,0 - ocena bardzo dobra.

XIV. UWAGI KOŃCOWE

Realizacja Praktyk na każdym roku jest warunkiem zaliczenia studiów. Wszelkie zapytania i uwagi można konsultować z zakładowym Opiekunem Praktyk. Kierownik Zakładu w sytuacjach nadzwyczajnych może ustalić indywidualną formę praktyki. Niniejszy Program wchodzi w życie z dniem podpisania.

Biała Podlaska 30.09.2013r.

Opracowanie: *dr Sebastian Sobczuk*
mgr Karol Sudewicz

**STUDIA STACJONARNE: SCHEMAT PRAKTYK
150 GODZIN W CYKLU KSZTAŁCENIA**

Liczba godzin dla modułu	Obowiązki studenta	Miejsce	Nauczyciel / wychowawca odpowiedzialny	Zaliczenie z oceną
I rok studiów: moduł 2 – Praktyka psychologiczno-pedagogiczna				
30	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie się z zasadami organizacji i dokumentacją placówki; hospitacji zajęć/lekcji; wspólnych działań opiekuńczo-wychowawczych z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki; dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	Wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.
II rok studiów: moduł 3 – Praktyka w zakresie dydaktycznym				
60	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie się z zadaniami realizowanymi w placówce; działania obserwacyjno-hospitacyjne; współdziałania z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej itp.; prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk; dokonania analizy doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	<ul style="list-style-type: none"> Na II roku studiów wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.
III rok studiów: moduł 3 – Praktyka w zakresie dydaktycznym				
60	<ul style="list-style-type: none"> działania obserwacyjno-hospitacyjne; współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej itp.; prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna; dokonanie analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	<ul style="list-style-type: none"> W przypadku III roku studiów wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ/LEKCJI

Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego zajęcia	
Klasa	
Cel obserwacji	
OBSERWACJA ZAJĘĆ	
1. Temat lekcji	
2. Cele lekcji i ich realizacja	
3. Metody i środki realizacji	
4. Wykorzystanie pomocy dydaktycznych	
5. Uwagi i spostrzeżenia, które warto wykorzystać we własnej pracy dydaktycznej i wychowawczej:	
6. Podpis praktykanta obserwującego lekcję	
7. Podpis nauczyciela prowadzącego zajęcia	
Miejscowość, dnia:	

Załącznik nr 3.

I rok studiów

KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA (WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ)

L.p.	EFEKTY (wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki)	Data	Zaliczenie	Podpis osoby zaliczającej
1.	Student posiada wiedzę w zakresie struktury organizacyjnej oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych czy pomocowych w których odbywana była praktyka.			
2.	Student potrafi dokonać obserwacji różnych zajęć, lekcji oraz innych działań podejmowanych w miejscu odbywania praktyk.			
3.	Student posiada umiejętność planowania, prowadzenia i dokumentowania czynności wykonywanych w miejscu odbywania praktyk.			
4.	Student potrafi współdziałać z Opiekunem Praktyk, dokonywać analiz własnych działań pedagogicznych oraz ich efektów i wskazywać obszary wymagające modyfikacji.			
5.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym.			

ZALICZENIE PRAKTYK (z oceną) – I ROK STUDIÓW	
Opiekun z ramienia placówki szkolnej	

Załącznik nr 4.

II rok studiów

KARTA OSIĄGANYCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA (WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ)

Lp.	EFEKTY (wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki)	Data	Zaliczenie	Podpis osoby zaliczającej
1.	Student zna podstawowe teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów.			
2.	Student potrafi dokonać obserwacji, diagnozy i prognozy różnych sytuacji dydaktyczno-wychowawczych oraz analizy działań nauczyciela posługując się podstawowymi ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki, psychologii, dydaktyki i metodyki szczegółowej.			
3.	Student posiada umiejętności prowadzenia różnych zajęć, lekcji oraz innych form aktywności uczniów a także wszelkich działań dydaktycznych podejmowanych przez nauczyciela-wychowawcę (Opiekuna Praktyk).			
4.	Student potrafi poszerzać wiedzę i zdobywać nowe umiejętności z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pracy.			
5.	Student posiada umiejętność analizowania i dokumentowania – odznaczając się przy tym aktywnością i wytrwałością w realizacji wyznaczonych zadań.			

ZALICZENIE PRAKTYK (z oceną) – II ROK STUDIÓW	
Opiekun z ramienia placówki szkolnej	

Załącznik nr 5.

III rok studiów

KARTA OSIĄGANYCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA (WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ)

Lp.	EFEKTY (wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki)	Data	Zaliczenie	Podpis osoby zaliczającej
1.	Student posiada wiedzę i umiejętności dotyczące planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć, w tym umiejętność oceny przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych.			
2.	Student ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych.			
3.	Student posiada umiejętności analizy pracy ucznia a także rozpoznawania/zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb i zainteresowań uczniowskich, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniów szczególnie uzdolnionych.			
4.	Student w sposób profesjonalny i refleksyjny względem kwestii etycznych potrafi dokonywać analizy własnych działań dydaktycznych oraz ich efektów i wskazywać obszary wymagające modyfikacji.			
5.	Student posiada wiedzę, obejmującą teorię, terminologię i metodykę w zakresie wybranej i realizowanej podczas studiów specjalności.			

ZALICZENIE PRAKTYK (z oceną) - III ROK STUDIÓW

Opiekun z ramienia placówki szkolnej